

Enheten för naturvård

Vagn SE0110290

Bevarandeplan för Natura 2000-område

(enligt 17 § förordningen (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken m.m.)

Inledning

Bevarandeplanen är det dokument som beskriver vilka mål som ska uppnås i bevarandet av ett Natura 2000-område och som anger vilka bevarandeåtgärder som planeras. I bevarandeplanen beskrivs vilka förutsättningar som krävs för att de utpekade arterna och livsmiljöerna ska upprätthålla s.k. gynnsam bevarandestatus. Det har betydelse för tillämpningen av regelverket om Natura 2000-områden.

BEVARANDEPLANDatum
2017-06-12Beteckning
511-18672-2017

Namn	Vagn	Areal	13,3 ha
Natura 2000-kod	SE 0110290		
Kommun	Norrtälje		
Bevarandeplan fastställd av Länsstyrelsen	2007-02-05		
Bevarandeplan reviderad av Länsstyrelsen	2017-06-12		
Områdestyp och status	SAC-område enligt art- och habitatdirektivet		
Ägarförhållanden	Privat		

Ingående livsmiljöer enligt art- och habitatdirektivet

Tabell 1. Livsmiljöer.

Livsmiljökod	Livsmiljöns namn	Areal (ha)	Andel (%)
6270	*Silikatgräsmarker	10,6	80

* Prioriterad livsmiljö – bevarandet bedöms ha hög prioritet inom EU.

Ingående arter enligt art- och habitatdirektivet

Natura 2000-arter är arter som finns upptagna i bilaga 2 till EU:s art- och habitatdirektiv och skyddas därmed av Natura 2000-reglerna. I denna bevarandeplan nämns andra arter än de som är skyddade av Natura 2000-reglerna. Dessa arter har inte samma lagliga skydd såsom eventuella Natura 2000-arter.

Tabell 2. Arter.

Artens kod	Svenskt namn	Vetenskapligt namn
Inga Natura 2000-arter finns rapporterade från området.		

Bevarandesyfte för Vagn

Bevarandesyftet och beskrivningen av livsmiljön nedan utgör den beskrivning som ska upprättas i enlighet med 17 § förordningen om områdesskydd m.m. (FOM). Tillsammans med bevarandemål och bevarandeåtgärder i denna plan utgör de underlag som visar hur myndigheterna behöver arbeta för att motsvara kraven i 16 § FOM.

BEVARANDEPLAN

Datum
2017-06-12

Beteckning
511-18672-2017

Det övergripande syftet med Natura 2000-området är att bidra till att upprätthålla en gynnsam bevarandestatus för den i området utpekade livsmiljön – i detta område silikatgräsmarker (6270). Fyra km norrut finns tre till Natura 2000-områden med ängs-/betesmark (Kvicksalshagen-Igelsjön, Buddbol och Ormberget). Trakten är i övrigt tämligen skogspräglad. Det finns dock en del (oskyddade) hagmarker spridda i närområdet, särskilt öster- och västerut.

Prioriterade åtgärder för området är miljöstödsåtagande eller någon typ av skötselavtal, samt den skötsel som framgår av tabell 3. Se kursiverad text under rubriken ”Bevarandeåtgärder med tidsplan”.

Bevarandemål för Vagn

Att bidra till gynnsam bevarandestatus för den i området utpekade livsmiljön uttrycks i detta område i följande mål.

***Silikatgräsmarker (6270)**

- Arealen silikatgräsmarker ska bibehållas.
- Vegetationen ska vara välhävdat av bete och/eller slåtter, helst bete, varje år vid vegetationsperiodens slut så att ansamling av förna inte sker.
- Betessläppet ska ske tidigt under betessäsongen.
- Igenväxningsvegetation ska inte förekomma alls eller endast i begränsad omfattning.
- Blommande/bärproducerande buskar och småträd, t.ex. slån, nypon och enar, ska bevaras i låg täckningsgrad.
- Grässvålen ska i huvudsak vara solexponerad med spridda buskar och träd.
- Marken ska vara opåverkad av konstgödsling och stödutfodring, kalkning, dikning, insådd av för livsmiljön främmande arter.
- De för livsmiljön typiska arterna, till exempel rödkämpar, ängsvädd, brudbröd och backnejlika, ska finnas i livskraftiga bestånd.

Beskrivning av området

Natura 2000-området ligger strax öster om samhället Edsbro i ett småbrutet odlingslandskap. Hagen är relativt flack men här och var finns moränkullar som bidrar till att betesmarken blir omväxlande och varierad till sin karaktär. Inne i fällan finns flera mindre fossila åkrar. Odlingsrösen, diken, brukningsväg, trögärdesgård, källa, är några av de landskapselement som anträffas i området. I hagens centra del finns två fornlämningar registrerade (nr 67 och nr 68 i fornlämningsregistret). Fornlämningarna visar på bebyggelselägets långa tradition (objekt 88.15-Myskja-Vagn).

BEVARANDEPLAN

Datum
2017-06-12

Beteckning
511-18672-2017

Enligt häradskartan från ca år 1900 användes största delen av marken till bete och mindre partier som åker. Att döma av florans sammansättning har vissa delar hävdats som slåtteräng tidigare. Enligt den ekonomiska kartan från 1950-talet betades hela området.

Trädskiktet är gles och här märks främst björk, rönn, oxel, ek och enstaka frukträd. I områdets nordvästra del samt i östra delen finns två skogsdungar som utgörs av barrskog (som inte ingår i N2000-området). En del yngre betestuktade granar finns i området. Buskskiktet präglas av enbuskar som här och var står i grupper.

Området har högt naturvärde genom den hävdgynnade floran. Fältskiktet är bitvis mycket artrikt och utgörs då av arterna rödkämpar, gulmåra, lingon, stor- och liten blåklocka, ängsvädd, brudbröd, ängsskallra, rödklint, bockrot och backnejlika. Både Adam och Eva samt korskovall förekommer inom området. Den senare även med en ovanlig vitblommig variant. Bland ängssvampar förekommer blodröd vaxskivling, gul vaxskivling, papegojvaxskivling och ängsvaxskivling. Gröngöling och mindre hackspett uppträder i området året runt.

Hagen betas av nötkreatur och hävden får betecknas som god till måttlig. Spår av bökande vildsvin finns på flera ställen i områdets norra del.

Beskrivning av livsmiljön

*Silikatgräsmarker (6270)

Betesmarken vid Vagn har stora bevarandevärden som i första hand är knutet till floran i fältskiktet. Bevarandevärda arter är rödkämpar, ängsskallra, rödklint, backnejlika, Adam och Eva samt korskovall som gör att området är värt att bevara som ett Natura 2000-område.

Hotbild – vad kan påverka Natura 2000-området negativt

En komplett lista är inte möjlig att upprätta. Här listas ett urval hot som i det här området bedömts mest relevanta.

*Silikatgräsmarker (6270)

- Upphörande hävd eller bristande hävd på grund av färre antal betesdjur.
- Igenväxning av träd och buskar.
- Markexploatering. Gräsmarken kan förstöras genom utfyllnad, väg- och eldragningar.
- Uppläggande av jordmassor.
- Kväveläckage från angränsande marker.
- Uppodling och invallningar. På grund av minskat behov av åkermark är detta ej ett överhängande hot idag.
- Vildsvin som kultiverar marken med sitt bökande.

BEVARANDEPLAN

Datum
2017-06-12

Beteckning
511-18672-2017

- I livsmiljön får inte förekomma gödsling (förutom från djur som betar i hagen), stödutfodring (endast någon/några dagar i samband med betessläpp och installning), kalkning, dikning eller insådd av för livsmiljön främmande arter.

Bevarandeåtgärder med tidsplan

Gällande regler

Enligt 7 kap 28 a § miljöbalken (MB) krävs tillstånd för att bedriva verksamheter eller vidta åtgärder som på ett betydande sätt kan påverka miljön eller störa utpekade arter i ett Natura 2000-område som har förtecknats enligt 7 kap 27 § MB. Tillstånd krävs inte för verksamheter och åtgärder som direkt hänger samman med eller är nödvändig för skötseln och förvaltningen av området. Alla Sveriges Natura 2000-områden utgör dessutom riksintressen (enligt 4 kap MB), vilka ska beaktas vid prövning av ärenden och planläggning.

Större delen av området planeras ingå i ett åtagande om miljöersättning för skötsel av betesmarker och slätterängar med särskilda värden. I det området gäller de skötselvillkor som står i åtagandepLANEN. Västra delen av området omfattas inte av förslaget eftersom ingen ansökan gjorts.

Behov av ytterligare reglering

Åtagandet om miljöersättning behöver fastställas och även den västra delen av området behöver miljöersättning för skötsel av betesmarker och slätterängar med särskilda värden för att säkerställa gynnsam bevarandestatus genom fortsatt hävd. Alternativt kan avtal eller formellt skydd behöva utredas vidare.

BEVARANDEPLANDatum
2017-06-12Beteckning
511-18672-2017

Tabell 3. Förslag till skötselåtgärder som komplement till vad som gäller i åtagandeplaner för Vagn. Åtgärder i kursiv är prioriterade.

Livsmiljö/art	Åtgärd	Tidsplan
*Silikatgräsmarker (6270)	<i>Bete och/eller slåtter, helst bete, med tidigt betespåsläpp.</i>	Årligen.
	Örnbräken som breder ut sig kan minskas om man t.ex. placerar en saltsten i beståndet så att betesdjurens tramp kan hålla ormbunken tillbaka. Örnbräken kan även slås av med röjsnöre.	Vid behov.
	De äldre ekarna i området behöver stå ljusst och fritt. Därför är det angeläget att röja kring ekarna.	Vid behov.
	Röj bort små granar och tallar.	Vid behov.
	Om vildsvinskador ökar bör det övervägas att stängsla in området med eltråd nära marken.	Vid behov.

Bevarandetillstånd i dag

Tabell 4. Bevarandetillstånd hos ingående livsmiljö.

Livsmiljö/art	Bevarandetillstånd
*Silikatgräsmarker (6270)	<i>Gynnsamt så länge marken betas på ett sådant sätt att marken inte växer igen med träd och buskar eller att örnbräken inte breder ut sig och så länge vildsvinen i området inte skadar grässvålen.</i>

Inventeringar i området och andra referenser

Länsstyrelsen i Stockholms län. Åtgärdsplan för Vagn, AB-län, nr 1767, år 2001.

Länsstyrelsen i Stockholms län. Ängs- och hagmarksinventeringen i Stockholms län. 1987-1991.

BEVARANDEPLAN**Datum**
2017-06-12**Beteckning**
511-18672-2017**Karta**

Livsmiljöernas sifferkoder i kartan och dokumentet är korrekta liksom namnen i dokumentet. Livsmiljöernas namn i kartan kan dock vara felaktiga.

